

Ekonomiye Dair Öne Çıkan Düzenlemeler ¹

20 – 26 Temmuz 2023

Politika faizi 250 baz puan artışla yüzde 17,50 oldu

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası aldığı faiz kararı ile politika faizini 250 baz puan artışla yüzde 17,50'ye yükseltti. Para Politikası Kurulu, faiz artırımın yanı sıra, parasal sıkılaştırma sürecini destekleyecek seçici kredi ve miktarsal sıkılaştırma kararları alındığını da bildirdi. PPK metnine 'doğrudan yabancı yatırımlar' ifadesi de girdi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu (PPK), bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını (politika faizi) yüzde 15'ten yüzde 17,5'e yükseltti.

Haziran ayı toplantısında faizi 6,5 puan artırarak yüzde 15 olarak açıklayan Merkez Bankası'ndan anketlerdeki beklenti politika faizini yüzde 20'ye çıkarması yönündeydi. Ancak anketler her ne kadar 5 puanlık artışa işaret etse de bazı ekonomistlerin faiz artış beklentisi 2-3 puana kadar gerilemişti.

PPK metnine 'doğrudan yabancı yatırımlar' ifadesi girdi

Para Politikası Kurulu, faiz artırımın yanı sıra, parasal sıkılaştırma sürecini destekleyecek seçici kredi ve miktarsal sıkılaştırma kararları alındığını da bildirdi.

Açıklamada ayrıca, "Doğrudan yabancı yatırımlar, dış finansman koşullarındaki belirgin iyileşme, rezervlerde süregelen artış ve turizm gelirlerinin desteğiyle cari işlemler hesabındaki dengelenme fiyat istikrarına güçlü katkıda bulunacaktır" ifadelerine yer verildi.²

¹ Bu bülten TEPAV tarafından hazırlanmakta ve iş dünyasının yakından takip ettiği vergi, istihdam, devlet destekleri, ticaret ya da finansal alanlardaki öne çıkan yasal düzenlemeleri esas almaktadır.

² Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Para Politikası Kurulu Kararı, Sayı: 2023-25. (20 Temmuz 2023).

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/d18cb8e9-11d1-4b3a-a3e7-9eff9cef7bcd/DUY2023-25.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-d18cb8e9-11d1-4b3a-a3e7-9eff9cef7bcd-oBOZeLO>

KKM'ye yüzde 15 zorunlu karşılık

Kur Korunmalı Mevduat hesapları için zorunlu karşılık oranı tüm vadelerde yüzde 15 oldu.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu'nun (PPK) 20 Temmuz 2023 tarihli kararında vurgulanan seçici kredi ve miktarsal sıkılaştırma adımları başladı. Bu kapsamda, Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ, Resmi Gazete'de yayımlandı.

Tebliğe göre kur korunmalı mevduat hesapları için zorunlu karşılık oranı yüzde 15 oldu. Düzenlemeyle sistemden yaklaşık 450 milyar TL'lik likidite çekilecek.

Son dönemde, hem kur korunmalı mevduat faizlerindeki yükseliş hem de kurdaki artıştan dolayı piyasada oluşan likidite fazlası, para politikasının etkinliğini azaltma riski oluşturuyordu. Merkez Bankası bu etkiyi ortadan kaldırmak için zorunlu karşılık politikasıyla likiditeyi sıkılaştıracak.³

Kanuni ve temerrüt faiz oranları güncellendi

Kamu muhasebatında 1 Temmuz'dan itibaren uygulanacak kanuni faiz ile temerrüt faiz oranları yeniden belirlendi.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ, bugün Resmi Gazete'de yayımlandı.

Tebliğde, genel hükümlere göre takip ve tahsil edilecek kişilerden alacaklara uygulanacak kanuni faiz oranları ile temerrüt faizi oranları değiştirildi.

Buna göre, 1 Temmuz 2023'ten itibaren kanuni faiz oranı sözleşmeyle tespit edilmemişse yüzde 9, temerrüt faiz oranı sözleşmeyle belirlenmemişse yüzde 9, ticari işlerde yüzde 16,75 olarak uygulanacak. Tebliğ, 1 Temmuz'dan itibaren geçerli olacak.⁴

³ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından: Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ (Sayı:2013/15)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ, Resmi Gazete, Sayı:32255, (21 Temmuz 2023)
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/07/20230721-3.htm>

⁴Hazine ve Maliye Bakanlığından: Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra no:80)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ, Resmi Gazete, Sayı:32256, (22 Temmuz 2023)
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/07/20230722-13.htm>

İlaç fiyatlandırmasında yüzde 30,5 artış

Beşeri tıbbi ürünlerde 1 euro değeri yüzde 30,5 oranında artırılarak 14,0387 TL olarak belirlendi.

Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararı ile beşeri tıbbi ürünlerin fiyatlandırılmasında kullanılan 1 euro değeri yüzde 30,5 oranında artırıldı.

Beşeri Tıbbi Ürünlerin Fiyatlandırılmasına Dair Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar Resmi Gazete'de yayımlandı. Böylelikle 1 euro değeri 2023 Temmuz ayında yüzde 30,5 oranında artırılarak 14,0387 TL olarak belirlendi.

Yapılan değişiklikle söz konusu karara geçici dokuzuncu madde eklenerek "Beşeri tıbbi ürünlerin fiyatlandırılmasında kullanılacak Türk lirası cinsinden 1 euro değeri, 2023 yılı Temmuz ayında yüzde 30,5 oranında artırılarak 14, 0387 TL olarak belirlenmiştir" ifadesine yer verildi.

Artışla barem değeri fiyat korumalı ürünlerde 48,41 TL, diğer ürünlerde ise 25,30 TL oldu.

Karar ile dönemsel euro değeri güncellemesinde geçici 7'nci madde kapsamında uygulanan 4 TL'ye kadar olan artışlar dikkate alınmayacak. Güncelleme sonrasında uygulanacak olan 4 TL'ye kadar olan artışlar, TL değerinde değişiklik yapılmadan ürünlerin depocuya satış fiyatları üzerine eklenecek.⁵

Tarımsal üreticilere düşük faizli kredi kararında değişiklik

Kahramanmaraş merkezli depremlerde zarar gören bazı illerdeki tarımsal üreticilerin Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerince (TKK) düşük faizli kredi kullandırılmasına ilişkin karar yeniden düzenlendi.

Depremlerde zarar gören bazı illerde tarımsal üreticilere düşük faizli kredi kullandırılmasına kararlara dair değişiklik ve yer altı maden işletmelerinde destek verilmesine ilişkin kararda değişiklik Resmi Gazete'de yayımlandı.

Karar ile 6 Şubat'ta meydana gelen depremlerde zarar gören bazı illerdeki tarımsal üreticilere, Ziraat Bankası ve TKK tarafından düşük faizli kredi kullandırılmasına ilişkin kararlar kapsamında kredi borçlarının ertelenmesine dair Cumhurbaşkanı Kararı'nda değişiklik yapıldı.

Buna göre 21 Şubat 2023 tarihli ve 6816 sayılı Cumhurbaşkanı Kararının eki Kararın 2'nci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan, "Hasar tespit komisyonu kararlarının, bu kararın yayımı tarihinden itibaren en geç üç ay içerisinde hazırlanmış olması esastır." cümlesi "Hasar tespit komisyonu kararlarının, bu

⁵Beşeri Tıbbi Ürünleri Fiyatlandırılmasına Dair Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar, Resmi Gazete, Sayı:32257, (23 Temmuz 2023)

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/07/20230723-6.pdf>

kararın yayımı tarihinden itibaren en geç altı ay içerisinde hazırlanmış olması esastır." şeklinde değiştirildi. Karar, 6 Şubat'tan geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi.⁶

Maden işletmelerine destek kararında düzenleme

Yer Altı Maden İşletmelerinde Meydana Gelen Maliyet Artışlarının Karşılınması Amacıyla Destek Verilmesine İlişkin Karar'da da değişikliğe gidildi. Resmi Gazete'de yayımlanan karar, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun geçici 29'uncu maddesi gereğince alındı.

Buna göre, söz konusu kararın 6'ncı maddesinin, birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "31/12/2022" ibareleri "31/12/2023" şeklinde değiştirildi.

Kararın ikinci fıkrasının (b) bendinin birinci cümlesi ise "3213 sayılı Kanun kapsamında işletme faaliyetlerinin durdurulması halinde işletme faaliyetine müsaade edilen tarihe kadar, üretime hazırlık faaliyetlerinin işletme projesine aykırı olduğunun tespit edilmesi halinde bu aykırılığın giderildiği tarihe kadar, daimî nezaretçi ataması yapılmaksızın çalışıldığının tespit edilmesi halinde ise daimi nezaretçi ataması yapılan tarihe kadar geçen sürelerde destek ödemesi yapılmaz." şeklinde yeniden düzenlendi.

Aynı kararın 8'inci maddesinin, ikinci ve üçüncü fıkrasında yer alan "31/12/2022" ibareleri de "31/12/2023" şeklinde değiştirildi.

Değişikliğe ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı, Resmi Gazete'de yayımlanarak 1 Ocak 2023 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi.⁷

Merkez Bankası'ndan seçici kredi ve miktarsal sıkılaştırma adımları

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) seçici kredi ve miktarsal sıkılaştırma adımları kapsamında yeni düzenlemeleri, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

25 Temmuz 2023 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) seçici kredi ve miktarsal sıkılaştırma adımları kapsamında yeni düzenlemelerine göre, ihracat ve yatırım kredileri ile deprem bölgesine yönelik krediler, Merkez Bankası'nın kredileri sınırlandırıcı tüm tedbirlerinin dışında tutuldu.

⁶ 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremler Nedeniyle Zarar Gören Bazı İllerdeki Tarımsal Üreticilerin, T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Düşük Faizli Kredi Kullanılmasına İlişkin Kararlar Kapsamındaki Kredi Borçlarının Ertelenmesine Dair 21/2/2023 Tarihli ve 6816 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının Eki Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7397), Resmi Gazete, Sayı:32256, (22 Temmuz 2023) <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/07/20230722-6.pdf>

⁷ Yer Altı Maden İşletmelerinde Meydana Gelen Maliyet Artışlarının Karşılınması Amacıyla Destek Verilmesine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 7398), Resmi Gazete, Sayı:32256, (22 Temmuz 2023) <https://twitter.com/mehmetozhaseki/status/1680977394956394496>

Sıkılaşma sürecini destekleyen adımları tamamlayıcı olarak kredi büyümesine göre menkul kıymet tesisi kapsamında yüzde 3 olan TL ticari krediler için aylık büyüme sınırının yüzde 2,5 olarak belirlenmesine karar verildi.

İhracat, yatırım, tarım ve esnaf kredileri sınırlandırmaya dahil değil

Piyasa mekanizmasının işlevselliğini artırmak için faiz oranına göre menkul kıymet tesisi uygulaması sadeleştirildi. Buna göre, ihracat ve yatırım kredileri hariç TL ticari kredilerde birinci kademe kaldırılarak faiz sınırı tek kademe olarak uygulanacak.

Finansal kaynakların verimli kullanımının desteklenmesi amacıyla taşıt kredilerinde yüzde 3 olan büyüme sınırının yüzde 2 olarak belirlenmesine, ihtiyaç kredilerinde ise değişikliğe gidilmeyerek yüzde 3 sınırının korunmasına karar verildi.⁸

Ayrıca, enflasyonun kontrolü ve iç talebin dengelenmesi kapsamında kredi kartı nakit kullanımına ve kredili mevduat hesaplarına uygulanan aylık azami faiz oranı yüzde 2,89'a yükseltildi. Söz konusu oran, 25 Temmuz'da Merkez Bankası'nın resmi internet sitesinde yayımlanarak 1 Ağustos 2023'ten itibaren geçerli olacak.⁹

İhracat desteği artırıldı

Merkez Bankası, ayrıca, ihracatçıların finansmana erişimini desteklemek ve ihracat desteğini artırmak amacıyla aldığı kararları da duyurdu. Buna göre, reeskont kredilerinin günlük limiti 1,5 milyar TL'ye yükseltildi.

Reeskont kredilerinde KOBİ payının artırılmasına ve kullandırmalarda ihracat artış performansının dikkate alınmasına karar verildi. Sadeleşme süreci kapsamında reeskont kredilerine erişim şartları kolaylaştırıldı. Reeskont kredisi kullanımında yüzde 30 ilave ihracat bedeli satış koşulu kaldırıldı.

Reeskont kredi vadesi boyunca verilen döviz almama taahhüdünden, ithalat ödemeleri kapsamındaki döviz alımları istisna tutuldu.¹⁰

⁸ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından: Menkul Kıymet Tesisi Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ, Resmi Gazete, Sayı: 32259, (25 Temmuz 2023)

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/07/20230725-3.htm>

⁹ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından: Kredi Kartı İşlemlerinde Uygulanacak Azami Faiz Oranları Hakkında Tebliğ (Sayı: 2020/16)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ, Resmi Gazete, Sayı: 32259, (25 Temmuz 2023)

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/07/20230725-4.htm>

¹⁰ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından: Seçici Kredi ve Miktersal Sıkılaştırma Kararları Hakkında Basın Duyurusu, Sayı: 2023-28, (25 Temmuz 2023)

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/684b012e-ea1c-4f3b-a126-bb226b562615/DUY2023-28.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-684b012e-ea1c-4f3b-a126-bb226b562615-oC90Ve5>

3 ayda 110 bin kişiye yaklaşık 935 milyon kısa çalışma ödeneği aldı

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan, kısa çalışma ödeneği uygulaması kapsamında son 3 ayda 110 bin kişiye yaklaşık 935 milyon lira ödeme gerçekleştirildiğini bildirdi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan, 3 ay daha uzatılan kısa çalışma ödeneği uygulaması kapsamında son 3 ayda 110 bin kişiye yaklaşık 935 milyon lira ödeme gerçekleştirildiğini duyurdu.

Işıkhan, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada "Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın tensipleriyle 3 ay daha uzatılan kısa çalışma ödeneği uygulamasından, 3 aylık sürede 110 bin kişiye yaklaşık 935 milyon lira kısa çalışma ödemesi gerçekleştirildi. Uzatılan 3 aylık süreçte ise yaklaşık 115 bin kişinin kısa çalışma ödeneğinden faydalanması beklenmektedir. Yaklaşık 1 milyar liralık ödeme yapılacağını öngörüyoruz. Tüm imkanlarımızla milletimizin yanındayız"¹¹ ifadelerini kullandı.

Serbest bölgede elektrik üretene lisans imkanı

Serbest bölgelerde elektrik üretim faaliyetinde bulunmak isteyen tüzel kişilere, sadece kendi ihtiyacını karşılamak üzere önlisans veya üretim lisansı verilecek.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun konuya ilişkin kurul kararı, Resmi Gazete'de yayımlandı.

Buna göre, elektrik piyasasına ilişkin mevzuat ve Ticaret Bakanlığı Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü'nün ilgili yazısı çerçevesinde, serbest bölgelerde, bakanlık tarafından olumlu görüş verilmesi kaydıyla, sadece kendi ihtiyacını karşılamak üzere, elektrik üretim faaliyetinde bulunmak isteyen tüzel kişilere önlisans veya üretim lisansı verilecek.

Üretim lisanslarına konu tesislerde ihtiyaç üzerinde elektrik üretilmesi durumunda bu elektrik hiçbir şekilde satışa konu edilmeyecek. Söz konusu bölgelerde kurulan lisanssız üretim tesisleri hakkında, Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği kapsamında işlem tesis edilecek. Ayrıca, söz konusu bölgelerde yer alan mevcut üretim tesisleriyle ilgili olarak lisans tadil talepleri kapsamındaki iş ve işlemlere devam edilecek."¹²

¹¹ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı 25/07/2023 tarihli Twitter paylaşımı,

https://twitter.com/isikhanvedat/status/1683820472406880256?s=48&t=IVZ_DpMZl8jN7_IEYWB3yQ

¹² Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 20/07/2023 Tarihli ve 11960 Sayılı Kararı, Resmi Gazete, Sayı: 32259, (25 Temmuz 2023)

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/07/20230725-6.pdf>